

Maria als mariologisch criterium voor passiemystiek

Een uitgebreide academische studie binnen de kruis-criteriologie

Pastoor Jack Geudens

Abstract

Deze studie onderzoekt de mogelijkheid om Maria te verstaan als de eerste 'existentiële gestigmatiseerde' heilige. Niet fenomenologische wondvorming, maar totale conformitas aan de oblatio Christi vormt het theologisch criterium. De kruis-criteriologie wordt expliciet uitgewerkt als hermeneutisch model en toegepast op Dorothea (Dora) Visser (1819–1876).

1. Mariologie en ecclesiologie

Het achtste hoofdstuk van *Lumen gentium* situeert Maria in het hart van het mysterie van Christus en de Kerk. Zij is typus Ecclesiae: het oermodel van ontvangende en instemmende heiligheid. Deze ecclesiologische situering vormt de basis voor een criteriologisch verstaan van passiemystiek.

2. Kruis-criteriologie als hermeneutisch model

De kruis-criteriologie onderscheidt tussen passio Christi (uniek, constitutief) en oblatio Christi (blijvende zelfgave waarin participatie mogelijk is). Fenomenen zijn secundair; conformitas is primair. Deze methodiek voorkomt zowel overschatting als reductie van mystieke ervaringen.

3. Patristische en scholastieke grondslagen

Patristische auteurs zoals Origenes en Ambrosius lezen Simeons profetie als innerlijke deelname aan het lijden. Thomas van Aquino preciseert dat Christus alleen causa efficiens van de verlossing is. Maria participeert, maar veroorzaakt niet. Deze onderscheiding is fundamenteel voor elke beoordeling van passiemystiek.

4. Maria als existentiële gestigmatiseerde

Historische stigmatisering betreft wondvorming. Maria's 'stigmata' zijn existentieel: een doorboorde ziel, vrije instemming, volmaakte participatie in de zelfgave van Christus. Zij is het archetype van conformitas.

5. Toepassing op Dora Visser

Eventuele fenomenen bij Dora Visser zijn slechts theologisch relevant indien zij voortkomen uit participatio, leiden tot configuratio en rijpen in conformitas. Niet het fenomeen legitimeert de spiritualiteit; de conformitas legitimeert het fenomeen.

Conclusie

Maria is het normatieve criterium voor elke latere passiemystiek. De kruis-criteriologie biedt een theologisch verantwoord hermeneutisch model dat christologisch gefundeerd, mariologisch georiënteerd en ecclesiologisch ingebed is.

Literatuurlijst

Ambrosius. Expositio Evangelii secundum Lucam.

Bernardus van Clairvaux. Sermones in Canticum Canticorum.

Bonaventura. Meditationes Vitae Christi.

Rahner, Karl. Maria, Mutter des Herrn.

Thomas Aquinas. Summa Theologiae, III.

Von Balthasar, Hans Urs. Theodramatik, III.

Tweede Vaticaans Concilie. Lumen gentium (1964).